

Offprint

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VIII (2016), číslo 2

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisory board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra, SK) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín, SK)
Zástupca šéfredaktora: Jozef JANČOVIČ (Bratislava, SK)
Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie, SK)
Výkonný redaktor: Martina KORYTIAOVÁ (Roma, I)

Redakčná rada /Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice, SK) – Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok, SK) – Róbert JÁGER (Košice, SK) – Peter JUHÁS (Münster, D) – Branislav KLEUSKA (Ružomberok, SK) – Róbert LAPKO (Košice, SK) – Libor MAREK (Detroit, USA) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava, SK) – Milan SOVA (Bratislava, SK) – Jozef TIŇO (Bratislava, SK) – Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Dušan Rončák

Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľali Petr Chalupa, Jozef Hřebík, Gregor Geiger OFM, Štefan Macko, Zuzana Očkajáková a Lucilla Mária Tongel'ová SDR.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov), alebo knihy na recenziu prosíme poslať na adresu redakcie *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Upresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 12/2016.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Medzinárodná biblická konferencia „Celé Písmo je Bohom vnuknuté (2 Tim 3,16)“

1. decembra 2016 – RKCMBF UK Bratislava

Konferenciu s podtitulom „Nové pohľady na inšpiráciu a pravdu Svätého písma vo svetle nového dokumentu Pápežskej biblickej komisie (2014)“ otvoril jej organizátor Jozef Jančovič. Zároveň ju predstavil v kontexte 80. výročia založenia RKCMBF UK v Bratislave ako poctu a poďakovanie všetkým doterajším pedagógom, vyučujúcim biblické vedy na fakulte počas jej dlhoročnej existencie. Podujatie malo za cieľ uviesť slovenský preklad dokumentu Pápežskej biblickej komisie (PBK) *Inšpirácia a pravda Svätého písma* a predstaviť jeho obsah a ťažiská. Dokument, ktorý vyšiel v roku 2014 v *Libreria Editrice Vaticana*, preložil z talianskej pôvodiny do slovenčiny SSLic. Milan Sova, PhD.

Úvodnú *lectio magistralis* „Ispirazione e Verità della Sacra Scrittura. La parola che viene da Dio e parla di Dio per salvare il mondo“ predniesol prof. Klemens Stock SJ, sekretár PBK v rokoch 2002 – 2014 a emeritný profesor Pápežského biblického inštitútu v Ríme, prednášajúci synoptické evanjeliá. Prof. Stock výstižne predstavil dokument PBK poukazom na jeho východiská, hlavné časti a ťažiskové témy. Novotou tohto dokumentu je, že prezentuje tému inšpirácie a pravdy Biblie cez samotné biblické texty, a nie ako tomu bolo doteraz v magisteriálnych dokumentoch cez teologické špekulatívne kategórie. Prof. Stock apeloval, že hľadanie pravdy biblických textov musí byť v súlade s predmetom Zjavenia a jeho zameraním na Boha a jeho plán spásy, pričom jeho vyvrcholenie sa dosahuje v osobe Ježiša Krista, ktorý zjavuje Otca a poskytuje prístup k Otcovi, k zdroju všetkého života a spásy. Toto pôvodné zameranie poskytuje návod na adekvátne čítanie a štúdium biblických spisov zodpovedajúcich ich povahe. Ak sa sleduje toto usmernenie, zachytí sa spásonosné posolstvo biblických textov a vyhne sa mnohým odchýlkam a ťažkostiam. Prednáška utvorila všeobecný rámec pre témy nasledovných deviatich príspevkov.

Prekladateľ dokumentu PBK do slovenčiny SSLic. Milan Sova, PhD. (RKCMBF UK v Bratislave) vo svojej prednáške „Kde bola pochovaná biblická Ráchel?“ riešil historický problém lokalizácie hrobky tejto biblickej postavy. Tradícia v Gn 35,19-20 ju lokalizuje do oblasti Betlehema, kým text v 1Sam 10,2 na územie Benjamínovho kmeňa. Autor načrtnol povahu pravdy takejto dvojitej tradície v Písme. SSDr. Blažej Štrba, PhD. (RKCMBF UK v Bratislave, TI Badín) v prednáške „Vyničenie národov podľa Knihy Jozue alebo sebazničenie mysle čitateľa“ zvažoval výpoveď a pravdu bloku Joz 6–12, považovaného dokumentom PBK za veľmi problematický (bod č. 127). Dokument varuje pred jeho doslovným

výkladom. Nazýva ho „určitým druhom podobenstva“ a považuje za určitý „druh symbolu“. Príspevok sa zamerá na hermeneutiku kapitol, na ťažkosti prijateľnej interpretácie, na ľahkosť fundamentalistického zaobchádzania s textom a vážnosť dôsledkov takéhoto zaobchádzania s posvätnými knihami. ThLic. Iveta Strenková, ThD. (GTF PU v Prešove) sa v prednáške „Pád Ninive v Knihe proroka Nahuma“ dotkla problému násilia a krutosti posolstva. Prorok si vyslúžil prívlastok „neetický“, „falošný“, pre živý spôsob opisu zničenia asýrskeho mesta Ninive. Cez text Nah 3,1-7 sa autorka príspevku zamerala na motívy a teologickú interpretáciu pádu Asýrskej ríše a obraz Boha. V ďalšom paneli doc. Dr. Petr Mareček, ThD. (CMTF UP v Olomouci) prezentoval „Význam údajů o dějinných poměrech v Lk 3,1-2a“. Jeho cieľom bolo objasniť údaje o dejinných pomeroch v Lk 3,1-2a a poukázať na ich význam v Lukášovom evanjeliu. Cez definovanie blízkeho kontextu veršov, ich tradíciu a redakciu autor objasnil jednotlivé výrazy textu a predložil výklad s poukazom na význam textu Lk 3,1-2a v celom evanjeliu Lukáša. Doc. ThLic. Jaroslav Brož, ThD., SSL. (KTF UK v Prahe) v prednáške „Boží mluva v minulosti a přítomnosti podle Listu Židům“ poukázal na osobitný spôsob, akým svätopisec pracuje so starozákonnými citátmi, a ktorý svedčí o jeho presvedčení, že cez ne hovorí živý Boh. Príspevok to demonštroval na príklade Hebr 1,8-9.

ThDr. Mykhaylyna Klusková, PhD. (PF KU v Ružomberku) v príspevku „Pravda o egyptských ranách vo svetle Knihy Exodus a Ž 105“ odpovedala na otázku, v čom spočíva pravda biblického rozprávania o egyptských ranách v uvedených spisoch. Narácia v Exode a jej poetické podanie v Ž 105 sú napriek podobnosti témy odlišné počtom a poradím rán. Konečnou snahou prednášajúcej bolo načrtnúť teologickú pravdu obidvoch biblických fragmentov. ThDr. Ing. Jozef Jančovič, PhD., SSLic. (RKCMBF UK v Bratislave) predniesol prednášku „Faraónovo srdce ako interpretačný kľúč rozprávania Ex 4–14 o vyslobodení Izraela“. Celok už stáročia provokuje učencov neľahkou témou zatvrdeného srdca faraóna, ktoré zatvrdzuje paradoxne aj samotný Boh, čo vzbudzuje početné interpretácie. Po prezentácii lexikálneho, gramatického a kontextuálneho profilu témy bol častý motív tvrdého srdca predstavený aj cez egyptské pramene, kde je však predstavený pozitívne. V závere akcentoval príspevok finálne spracovanie opozície faraóna voči Bohu z literárneho hľadiska v podobe graduálnej naratívnej schémy rán podanej na báze pôvodných tradícií, pričom z teologického hľadiska motív srdca spadá do teocentrickej paradigmy.

SSDr. Pavel Vilhan, PhD. (RKCMBF UK v Bratislave, TI Badín) riešil v príspevku „Kniha Sirachovca plná inšpirácie“ jedinečné zaradenie deuterokánonickej Knihy Sirachovca do dokumentu PBK. Poukázal na veľmi inšpiratívne a vzácne pozorovania z intertestamentárnej doby, ktoré, žiaľ, nemajú

dostatočný priestor v liturgii a kvôli slovenskému katolíckemu prekladu z latinskej osnovy prichádzajú viaceré texty Sir o silu vyjadrení prítomných v hebrejskej či gréckej pôvodine. Príspevok komentoval bod 20 dokumentu PBK, venovaný Knihe Sirachovca, a na základe prekladu pôvodného textu predložil komplexnejšie podnety Sir, podporujúce myšlienku inšpirácie Písma i jeho čitateľa. Posledný príspevok od Dr. theol. Miroslava Varša (Spoločenskovedný ústav SAV v Košiciach) „Evanjeliá o detstve ako interpretačná výzva“ sa vo svetle tretej a poslednej kapitoly dokumentu PBK o výzvach interpretácie zamerail na tému mágov, resp. mudrcov z 2. kapitoly Evanjelia podľa Matúša. Zámerom prednášky bola interpretácia tohto obrazno-symbolického motívu v midrášskom podaní dejín narodenia Ježiša nielen na pozadí Starého zákona, ale aj na pozadí historiografických diel z obdobia tvorby Matúšovho evanjelia, ktoré účinne osvetľujú motív sapienciálnej povahy.

Po skončení blokov prednášok prednášatelia odpovedali na otázky poslucháčov, ktorí prejavili veľmi aktívny záujem o dané témy aj v podobe komentárov a poznámok. Cenný dokument PBK o *Inšpirácii a pravde Svätého písma* prezentovaný na konferencii, dostupný už aj v slovenskom jazyku a reflektovaný v príspevkoch prednášateľov, prináša do budúcnosti veľmi originálne a novo formulované podnety pre reflexiu odbornej i laickej verejnosti nad textami Písma, ktoré presahujú faktograficko-historickú stránku typickú pre prvotnú lektúru a reflexiu biblických textov. Biblické texty podávajú istý typ pravdy a faktov, ktoré musia byť interpretované v línii hlavného zamerania biblických spisov a jeho neustáleho zvažovania: totiž že spása ľudí je cieľom, pre ktorý sa Boh zjavuje v knihách, ktoré komunikujú pravdu o tejto spáse, započínajúcej sa práve vo vzťahu s Bohom, ktorý je spoločenstvom osôb. Záujem o danú problematiku iste podporí, dúfajme, aj skorá prezentácia príspevkov v Televízii LUX.

*Jozef Jančovič
RKCMBF UK
Kapitulská 26
814 58 Bratislava*

Contents

Treaties

Ian YOUNG

Manuscripts and Authors of the Psalms 123- 136

Alan Ján DELY

Typological Significance of Number Forty in Lucan Writings 137-159

Helena PANCZOVÁ

Verbal Aspect in Biblical Greek: A Concise Description of
the Grammatical Category with Its Equivalents in Slovak and
English 160-183

Notes

Blažej ŠTRBA

The Jordan Stopped Flowing in Josh 3:17 184-193

Abstracts and reviews 194-xxx

Communications and references ..... xxx-xxx

Obsah

Štúdie

Ian YOUNG

Manuscripts and Authors of the Psalms 123-136

Alan Ján DELY

Typologický význam čísla štyridsať v Lukášových spisoch 137-159

Helena PANCZOVÁ

Slovesný vid v biblickej gréčtine: stručný opis gramatickej
kategórie a jej ekvivalenty v slovenčine a angličtine 160-183

Poznámky

Blažej ŠTRBA

Pozastavený Jordán v Joz 3,7 184-193

Abstrakty a recenzie 194-xxx

Správy a oznamy ..... xxx-xxx